

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 228-08-14

1 11 פברואר 2016

2

לפני:
כב' השופטת אירית הרמל

אדם שושני
ע"י ב"כ: עו"ד סיגל באואר דקל

המערער

המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ: עו"ד אילת ברעם

המשיב

3

4

פסק דין

5

6

1. לפני ערעור לפי סעיף 123 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 על החלטת ועדה רפואית לעררים (נכות כללית) מיום 25.5.14 (להלן- הוועדה) שקבעה כי למערער נכות נפשית בשיעור של 10%.

8

9

10

2. המערער, יליד 1987, סובל מהפרעת קשב ומעין עצלה.

11

12

3. ועדה רפואית מדרג ראשון קבעה למערער נכות בשיעור של 10% בגין הפרעת קשב וריכוז, לפי סעיף ליקוי 34(ב)(2) לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשס"ז-1956. המערער ערער על קביעה זו.

13

14

15

16

4. כאמור, ביום 25.5.14 התכנסה הוועדה לעררים לדון בעניינו של המערער. הוועדה דחתה את ערעורו וקבעה כי בתחום הנפשי, המערער קיבל את דרגת הנכות המתאימה- 10% לפי סעיף ליקוי 34(ב)(2), זאת בניגוד לחוות הדעת של ד"ר מנור מיום 7.5.14 אשר המליץ על נכות בשיעור של 20%. כן קבעה הוועדה כי אין למערער כל נכות בעיניים.

17

18

19

20

21

5. על קביעה זו נסוב הערעור דנן.

22

23

24

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 228-08-14

טענות הצדדים

6. טענות המערער בתמצית, הן כדלקמן:

- 1
- 2
- 3
- 4 א. הוועדה הפרה את זכות הייצוג של המערער, כאשר בטרם תחילת בדיקת המערער,
- 5 התבקשה המייצגת שלו- באת כוחו, לצאת מחדר הוועדה ולהמתין בחוץ.
- 6 ב. הסתדרות הרופאים דנה בנושא זה והכריעה כי מבחינה אתית, רופאים שיושבים בוועדות
- 7 רפואיות כפופים לכללי האתיקה של הרופאים. זאת במיוחד בבדיקה פסיכיאטרית, בה
- 8 יש קושי קוגניטיבי ולכן הוחלט שככלל, יש לאפשר ייצוג מלווה והחריג הוא כאשר
- 9 ההתנהלות או ההתנהגות של המייצג עלולה לפגום בתהליך הבדיקה. במקרה זה, המייצג
- 10 יתבקש לצאת ויפורט בפרוטוקול אודות המקרה החריג שהצריך זאת- מה שלא יושם
- 11 במקרה דנן.
- 12 ג. טענה הוועדה בכך שלא נימקה כראוי את קביעתה לגבי דחיית הערר בנושא הפרעת
- 13 הקשב.
- 14 ד. טענה הוועדה בכך, שביססה את החלטתה על עובדות שונות מאלה שמסר בפניה
- 15 המערער ומאלה שנכתבו בחוות הדעת הפסיכיאטרית מטעם מכון "אניגמה" (להלן- **חוות**
- 16 **הדעת הפסיכיאטרית**). בקביעת הוועדה נאמר, כי תופעות הלואי של המערער מהטיפול
- 17 בתרופה קונצרטה הן ירידה קלה בתיאבון וכי אין תופעות לוואי נוספות. זאת בניגוד
- 18 לדברי המערער בפני הוועדה אשר מסר כי יש לו תופעות לוואי של הפרעות בתיאבון,
- 19 בחילות, יובש בגרון וירידה במצב הרוח עם שוך ההשפעה. המערער מסר לוועדה, כפי
- 20 שגם כתוב בחוות הדעת הפסיכיאטרית, כי הטיפול התרופתי במתילפנידט – החומר
- 21 הפעיל בשתי התרופות- "ריטלין" ו-"קונצרטה", הוא שגורם לו לתופעות הלואי.
- 22 ה. האישור הרפואי של "אניגמה", מיום 1.7.14, מבהיר כי לשתי התרופות הנ"ל מרכיב פעיל
- 23 עיקרי זהה- מתילפנידט הידרוכלוריד, ועל כן המערער טוען כי אינו יכול להיות מטופל
- 24 באף אחת מהן. משכך אין למערער מענה להפרעת הקשב והשלכתה על תפקודו היא
- 25 משמעותית ביותר.
- 26 ו. לפיכך, כאשר ביססה הוועדה את החלטתה על הטעם שהקונצרטה לא גורמת למערער
- 27 תופעות לוואי רבות- היא טענה הן עובדתית והן רפואית.
- 28 ז. הוועדה לא פירטה את כל המסמכים הרפואיים שהוגשו לה בתחום הפסיכיאטרי- מבחן
- 29 טובה מיום 17.3.14, דו"ח הערכה דידיקטית מחודש 7/96 ואבחון מת"ל מיום 14.11.13.
- 30 ח. טענה הוועדה בקביעתה כי אין למערער נכות בעיניים, כאשר התעלמה לחלוטין מבדיקת
- 31 העיניים של ד"ר רוזנפלד מיום 20.2.14, לפיה למערער חדות ראייה בעין שמאל של 6/12,
- 32 בעוד הוועדה קבעה כי למערער חדות ראייה בעין זו של 6/6.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 228-08-14

1 המערער מבקש כי עניינו יושב לוועדה ובהרכב שונה, שכן ניכר כי הוועדה נעולה בדעתה
2 לגבי מצבו של המערער. לחילופין, עניינו של המערער יושב לאותו הרכב אשר ידון בטענות
3 שלעיל.

4
5
6 7. **טענות המשיב** בתמצית, הן כדלקמן:

7
8 א. דין הערעור להידחות הואיל ולא נפל כל פגם משפטי בעבודת הוועדה המצדיק את
9 התערבותו של בית הדין.

10 ב. בניגוד לטענת המערער, הוועדה התייחסה לחוות הדעת הפסיכיאטרית של ד"ר מנור
11 ופורבין ונימקה היטב מדוע אינה מאמצת את המלצותיהם. יש לציין כי בחוות דעת אלו,
12 אין כלל התייחסות להשפעת תרופת הקונצרטה אשר נטל המערער בזמן הגעתו לוועדה.

13 ג. לא ניתן לקבל את טענת המערער לפיה הדברים שנאמרו מפיו בפני הוועדה אינם נכונים.
14 ראשית, המערער חתם על הצהרתו. שנית, באת כוחו נכחה בוועדה וחתמה גם היא כי
15 אלו הן תלונותיו.

16 ד. זכות הטיעון של המערער לא נפגעה שכן כאמור, באת כוחו של המערער היתה נוכחת
17 בחדר הוועדה, בשלב הטענות. רק בשלב הבדיקה הרפואית התבקשה לצאת כשממלא
18 בשלב זה אין לה זכות להתערב או לדבר. משכך אף אם יתקבלו טענות המערער בעניין
19 זה, הרי שלא נפל פגם משפטי ולא נפגעה זכות הטיעון של המערער.

20 ה. יתרה מכך, השאלה האם לבצע בדיקה רפואית בנוכחות עורך דין היא שאלה שברפואה
21 ועל כן אין מקום להתערבותו של בית הדין בשאלה זו.

22 ו. בדיקות רפואיות מסוגים שונים מתבצעות בצד חדר הוועדה, מאחורי וילון, ללא נוכחות
23 עורך דין, לדוגמא- בדיקה אורתופדית.

24 ז. מעבר לכך, במקרה דנן, באת כוחו של המערער לא ביקשה להישאר בחדר הוועדה.

25 ח. המערער טען בפני הוועדה באופן מפורש, כי הוא ממשיך ליטול את התרופה קונצרטה
26 למרות תופעות הלוואי של איבוד תיאבון ויובש בפה.

27 ט. טענות המערער לפיהן תופעות הלוואי הן מריטלין והן מקונצרטה הן אותן תופעות לוואי
28 בשל אותו חומר פעיל, דינן להידחות. ראשית, המערער לא טען זאת בפני הוועדה. שנית,
29 מדובר בשיקול דעת רפואי של הוועדה. שלישית, מדובר בטענה שאינה נכונה מבחינה
30 רפואית שכן ייתכן ותופעות הלוואי אינן נגרמות מהחומר הפעיל המשותף אלא מחומרים
31 אחרים שאינם משותפים או ממינונים שונים של החומר הפעיל המשותף. ברור כי אין
32 מדובר באותה תרופה בדיוק ולא ניתן לדעת מהו הגורם לתופעות הלוואי הנטענות.

33 י. הוועדה אינה מחויבת לפרט ולהתייחס למכלול המסמכים הרפואיים העומדים בפניה.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 228-08-14

1 יא. בנוגע לעיניינים- בניגוד לטענת המערער, הוועדה לא מחויבת להתייחס למסמך רפואי של
2 ד"ר רוזנפלד אשר אינו בגדר חוות דעת. הוועדה ערכה למערער בדיקה קלינית מקיפה
3 ונימקה את קביעתה במישור זה.

דיון והכרעה

4
5
6 8. אקדים ואציין, כי על סמך טענות הצדדים, הן בכתבי הטענות והן במהלך הדיון שהתקיים
7 ביום 4.2.16- מצאתי כי דין הערעור להתקבל בשל הפגיעה בזכות הייצוג ובזכות הטיעון של
8 המערער, ויש להשיב את עניינו של המערער לוועדה, בהרכבה הנוכחי.

9 משכך מתייתר הצורך לדון בטענות הצדדים בעניין קביעתה המקצועית של הוועדה ונימוקי
10 הכרעתי שיוצגו להלן, יתמקדו אך בטענות הפגיעה בזכות הייצוג והטיעון של המערער.

11
12 9. הלכה פסוקה היא כי בית הדין מוסמך לדון במסגרת ערעור על החלטות ועדות רפואיות
13 לעררים רק בשאלות משפטיות. כבר נקבע, כי במסגרת סמכותו בוחן בית הדין אם הוועדה
14 טעתה בשאלה שבחוק, חרגה מסמכותה, הסתמכה על שיקולים זרים או התעלמה מהוראה
15 המחייבת אותה (עב"ל (ארצי) 10014/98 יצחק הוד – המוסד לביטוח לאומי, פד"ע לד 213
16 (1999)). עוד נקבע כי קביעת שיעור הנכות וסעיפי הליקוי הרלוונטיים הן קביעות רפואיות
17 מובהקות הנמצאות בתחום סמכותה הבלעדית ובית הדין אינו מוסמך להתערב בהן (עב"ל
18 (ארצי) 217/06 יוסף בן צבי – המוסד לביטוח לאומי, (לא פורסם, 22.6.2006)).

19
20
21 10. זכותו של מבוטח להיות מלווה באדם בעת ביצוע בדיקה גופנית, היא זכות בסיסית
22 ומשמעותית שאינה נתונה במחלוקת. זכות זו נגזרת מעקרונות היסוד של שיטתנו המשפטית
23 וכן מעקרונותיו של חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996. בנוסף, אין חולק על זכותו של מבוטח
24 להיות מיוצג על ידי עורך דין בפני ועדה רפואית לעררים, זכות הנגזרת ממהותה של הוועדה
25 כרשות מעין שיפוטית המחויבת לכללי הצדק וההגינות של רשות מסוג זה. כן זכות זו נגזרת
26 מהוראותיו של סעיף 22 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961. על כן, שילוב מהותן של
27 זכויות אלו, מבסס את זכותו של מבוטח לנוכחות מלווה בוועדה רפואית, לרבות עורך דין, גם
28 בעת הבדיקה הרפואית.

29
30 11. יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט אילן איטח בב"ל (ת"א) 4994/08 בנישו דני נ' המוסד
31 לביטוח לאומי (22.12.08), כדלקמן:
32

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 228-08-14

1 "בהתאם לעקרון החוקיות מה שלא נאסר על האזרח מותר, במיוחד מקום בו
2 ההוראות המזכות את המבוטח בייצוג בפני הועדה לעררים לא סייגו עצמן לחלקים
3 מההליך המתנהל בפני הועדה לעררים [...] ראשית, הליך הבדיקה הגופנית הוא
4 חלק מהליך 'גביית הראיות' ואחד השלבים בדרכה של הועדה לקבוע את דרגת
5 הנכות הרפואית. ולכן לא יעלה על הדעת כי ימנע ממייצגו של אדם להיות נוכח
6 בשלב 'גביית הראיות'. שנית, לנוכחות בא כוחו של המבוטח יש ערך מוסף בשמירה
7 על זכויותיהם של המבוטחים [...] ער אני להוראת תקנה 9 לתקנות הביטוח הלאומי
8 (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956 [...] התקנה מורה כי "הועדה
9 תבדוק את הנפגע ביחידות, אך רשאית היא להתיר לזולת להיות נוכח בשעת
10 הבדיקה". אלא שעל תקנה זו כבר נאמר שמטרתה "להבטיח את צנעת הפרט וכבודו
11 של הנבדק בפני הוועדות הרפואיות". דהיינו, תקנה זו לא באה למעט מהזכויות
12 הנתונות למבוטח מכח עקרונות היסוד וחוק לשכת עורכי הדין, ולמעשה גם לא
13 יכולה לעשות כן- שאז דינה יהיה להתבטל [...] מכותרת הסעיף למדים כי התקנה
14 כוונה כנגד נוכחות 'זרים' ולא כנגד נוכחות מי שהמבוטח מעוניין כי יהיה נוכח
15 בבדיקה."

16
17 12. מעבר לאמור לעיל, כפי שגם עולה מטענות המערער, זכות זו והחריגים למימושה, מעוגנים
18 בנייר העמדה מאת פרופ' אבינעם רכס מיום 8.1.13, ההסתדרות הרפואית בישראל. כפי
19 שנקבע בנייר העמדה, בנסיבות בהן רופאי הוועדה סבורים כי הימצאותו של עורך דין במהלך
20 הבדיקה הרפואית, עלולה להשפיע על מהלכה ותוצאותיה, כאשר יש בהתנהגותו כדי להפריע
21 לביצועה – יודיעו זאת לנבדק ולעורך הדין ויתעדו בפרוטוקול הועדה את הנימוקים שהביאו
22 להחלטה זו.

23 הועדה לא פעלה כך. לטענת באת כוחו של המערער, היא התבקשה לצאת מחדר הועדה בטרם
24 החלה הבדיקה הפסיכיאטרית. אין בפרוטוקול הוועדה כל תיעוד לבקשה שתצא מהחדר
25 ולנסיבות או הסיבות שהצדיקו את הוצאתה מחדר הועדה בשלב הבדיקה. העדר נוכחותה של
26 באת כוח המערער בזמן הבדיקה, בהעדר כל סיבה מתועדת המסבירה זאת, מהווה פגיעה
27 ממשית בזכות הייצוג ובזכות הטיעון של המערער. בין היתר, ייתכן כי נפגעה שלמות טיעונו
28 המהותיים של המערער, המגובשים על ידי באת כוחו והעשויים להתבסס, בין היתר, על מהלך
29 הבדיקה הרפואית שכאמור, מהווה חלק מהליך "גביית הראיות".

30
31 13. לאור האמור לעיל, אני סבורה כי העדר נוכחותה של באת כוח המערער בשלב הבדיקה
32 הפסיכיאטרית, כשאין כל תיעוד בפרוטוקול הוועדה לנסיבות שהביאו להחלטה זו של רופאי
33 הוועדה - מהווה טעות משפטית, המצדיקה את השבת עניינו של המערער לוועדה. ניכר כי

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 228-08-14

- 1 טעות משפטית זו, הביאה לפגיעה בעקרונות הצדק הטבעי, במראית פני הצדק ובהבטחת
2 שקיפות ההליך המעין שיפוטי המתקיים במסגרת הועדה לעררים.
3
- 4 14. לאור העובדה שהדיון בעניינו של המערער מוחזר לעריכת בדיקה מחודשת וכן למימושה
5 מחדש של זכות הטיעון של המערער- הגם שהמערער הפנה את בית הדין לטעויות נוספות
6 שנפלו בהחלטת הועדה לטענתו, כאמור, לא מצאתי לנכון לדון בהן בשל האופן בו התיק
7 מוחזר לוועדה, כמפורט לעיל. בשים לב לאופן זה, הלכה למעשה, אמור להתבצע דיון מחדש
8 בעניינו של התובע, לאחר בדיקה חוזרת, דיון אשר יניב מסקנות מקצועיות לאחר מתן זכות
9 הטיעון.
- 10
- 11 15. בנוסף, לא מצאתי לנכון להורות על החלפת הרכב הועדה שכן איני סבורה כי הוועדה נעולה
12 בדעתה, שהרי נפלה בהתנהלותה טעות משפטית פרוצדורלית, בכך שביקשה מ"כ המערער
13 לצאת בשלב הבדיקה. כמו כן, עניינו של המערער הובא בפני ועדה זו בפעם הראשונה ויש
14 לאפשר לה את ההזדמנות לתקן את הפגם המשפטי שנפל בהתנהלותה.
- 15
- 16 16. סוף דבר- הערעור מתקבל בחלקו.
- 17
- 18 החלטת הוועדה מיום 25.5.14 - בטלה.
- 19 הוועדה תפעל מחדש לבחינת עניינו של המערער תוך התרת נוכחותו של מלווה, לרבות באת
20 כוחו, גם במהלך הבדיקה הרפואית. ככל שהוועדה תהא סבורה כי יש בנוכחות זו כדי לפגוע
21 במהלך הבדיקה ובתוצאותיה, במידה המצריכה את הוצאתו של המלווה או המייצג מחדר
22 הוועדה, היא תתעד בפרוטוקול את הנימוקים שהביאו להחלטה זו.
- 23 החלטת הוועדה תהא מפורטת ומנומקת.
- 24
- 25 17. המשיב יישא בהוצאות המערער בסך 3,000 ₪, אשר ישולמו בתוך 30 ימים מהיום.
- 26
- 27 18. הצדדים רשאים להגיש בקשת רשות ערעור על פסק דין זה תוך 30 ימים ממועד קבלת פסק
28 הדין.
- 29 **ניתן היום, ב' אדר א' תשע"ו, (11 פברואר 2016), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.**
- 30

אירית הרמל שופטת